

Ders 9

KÜLTÜREL KÜRESELLEŞME: TÜKETİM KÜLTÜRÜ

Prof. Dr. Ertuğrul Murat ÖZGÜR
Ankara Üniversitesi
Coğrafya Bölümü
ozgur@ankara.edu.tr

KÜLTÜREL KÜRESELLEŞME: TÜKETİM KÜLTÜRÜ

1

Kültür ve Küreselleşme

2

Küreselleşme ve Dil

3

Küresel Kültür ve Medya

- **Kültür**, bir toplumun maddi ve manevi alanlarda oluşturduğu ürünlerin tamamıdır.
- Yiyecek, giyecek, barınak gibi temel ihtiyaçların elde edilmesi için kullanılan araç-gereçler; uygulanan teknikler, fikirler, bilgiler, inançlar; geleneksel, dinsel, toplumsal, politik düzen ve kurumlar; düşünce, duyuş, tutum ve davranış biçimleri; yaşam tarzı, kültür kapsamındadır (Örnek, 1971).
- Kültür, küreselleşmenin, en görünür alanlarından biridir.

- Kültürel küreselleşme;
  - 1) Dünya toplumlarının birbirine benzemesi ve tek bir küresel kültürün ortaya çıkması,
  - 2) Toplumların kendi farklılıklarını tanımlaması ve ifade etmesi sürecidir (Keyman ve Sarıbay; 2000).
- Küreselleşme ile yerelleşme süreçlerinin etkileşimi; toplumsal yaşamda kendisini hissettirir.
- Küreselleşme, evrenselleşmeyle yerelliğin karşıtlığı olarak değil, eş zamanlı ve birlikte bir hareket tarzını niteler.
- Küresel kültür, yerel kültüre nüfuz ederek, küresel homojenleşme, yeni sentezler, melez oluşumlar ve kimliklerin doğmasına neden olur (İçli, 2001).

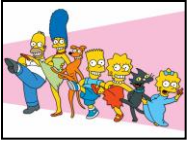

- *Berger* (1997), küreselleşmenin kültürel boyutunu Benjamin Barber'den ödünç aldığı bir deyimle “**Mc World Culture**” olarak isimlendirir.
- Amerikan üniversitelerinin sembol ve sloganlarını taşıyan jean, tişört giyerek, Amerikan TV dizileri ve filmleri seyrederek, Amerikan fast-foodları tüketerek kendini gösteren Amerikan damgalı popüler bir kültür.

- Küreselleşme, tüm dünyada tek tip tüketim kültürü oluşturmaya yöneliktir.
- Din, dil, ırk ayrımı olmaksızın tüm dünya; aynı marka pantolonları giymeye, aynı marka spor ayakkabıları kullanmaya, aynı içecekleri içmeye koşullandırılmaktadır.
- Bu, uluslararası sermayenin gücü ve kitle iletişim araçları ile gerçekleştirilmektedir.

- Küresel kitle kültürü, görüntü, görsel ve grafik sanatlar, televizyon ve sinema, reklam gibi kültürel üretimin modern araçlarının egemenliğindedir.
- Küresel kültür, batı merkezlidir ve dili İngilizcedir.
- Batının dışında yaşayanların merkezindekiyle aynılaşmasını sağlar.
- Tüketim aracılığıyla Batı türü bir yaşantının, yaşam tarzının etkilerinin duyulmasını sağlar (İçli, 2001).

- Küreselleşmenin kültürel boyutu, birbirinden farklı ve birbirine zıt iki sonuca işaret eder: (1) **Mikro-milliyetçilik**, (2) **Kültürel aynılık**

1) Mikro-milliyetçilik

- Küreselleşme; en küçük bir kültürel farklılığı bile vurgulayarak, elektronik medya aracılığıyla bunu tüm dünya kamuoyunun dikkatine sunar.
- Siyasal açıdan, kültürel farklılıkların korunması ilkesini demokratik hak ve özgürlükler alanının ayrılmaz bir parçası olarak gören bir anlayışı yaygınlaştırır.

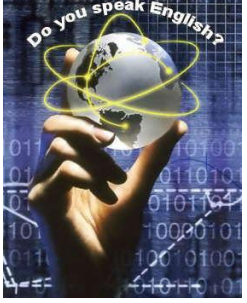

2) Kültürel aynılık

- Tüketici davranışı etkilenerek, dünya çapında kültürel bir örneğin önünün açılması sağlanır.
- Küreselleşme olgusunun ekonomik boyutu; “*Marka cazibesi*” ve günlük tüketim alışkanlıklarının denetlenmesi yoluyla, tüm dünyayı benzer davranış kalıpları içine sokar.
- Toplumlara tek boyutlu bir kültürel kimliğe doğru zorlar.

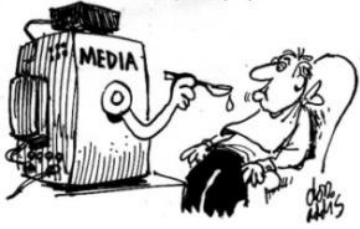

MICHAEL JACKSON

- Kültürün aktarımı ve gelecek nesillere ulaşması dil yoluyla mümkün olduğundan, dil kültürel yapı için çok önemli ve kültürün sürekliliği açısından en etkili unsurdur.
- Küreselleşme yoluyla yaşanan değişimler dile yansır ve tüm diller bundan etkilenir.
- A.B.D ve İngiltere'nin izlediği politikalar, dünya siyasetinde ve ekonomisindeki aktif rolleri nedeniyle, İngilizce, tüm dünyada insanların anlaşmak için kullandığı tek ortak dil haline gelmiştir.
- Tüm dünyada insanlar, akademik, sanatsal, sportif, teknolojik alanlarda ve iş dünyasında birbirleriyle anlaşabilmek, ürün ve çalışmalarını anlatıp pazarlayabilmek, geniş kitlelere ulaşabilmek için, İngilizce aracılığıyla anlaşmaktadır.
- Bir dilin bu kadar sıklıkla kullanılması ve küçük yaşlardan başlanarak öğrenilmesi, bu dilin kültür içine girmesi anlamına gelmektedir.

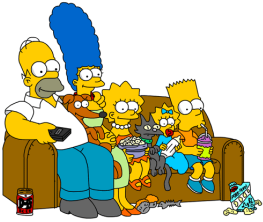
- İngilizce, tüm uluslardan insanların konuştuğu ortak bir dil haline gelerek, farklı uluslardan insanların benimsediği ortak, yaygın ve küresel bir kültürün oluşmasını sağlar.
- TV’de ve sinemada izlenen filmler ve diziler, dinlenen şarkılar, bilgisayar teknolojileri, oyunlar kısa yoldan yaşamın içine, İngilizceyi ve içinde barındırdığı yaşam biçimini evlere ve belleklere sokar.
- Farkına bile varmadan ve kısa sürede televizyonda izlenen, şarkılarda duyulan, restoranlarda yenen, bilgisayarlarda görülen belli kültürel formlar benimsenir, bir süre sonra da istemsiz olarak yaşamda uygulanır.

facebook

- Modern toplumlarda temel kültürel formlar, medya tarafından üretilir.
- Medyanın en önemli işlevlerinden biri, ortak bir söylem aracılığıyla; dünya, toplum ve yaşama ilişkin algı biçimlerini değiştirmesi ve zihinsel bir yanılsamaya neden olmasıdır.
- Günümüzde insanlar;
  - 1) Gündelik sorunlardan kaçma, duygusal rahatlama, oyalanma ve eğlence için,
  - 2) Kişisel ilişkiler (dostluk, arkadaşlık) yerine koymak için,
  - 3) Kişisel kimliği belirleme isteği ve bireysel psikolojik nedenlerle,
  - 4) Eğitim, bilgi, rehberlik gibi amaçlarla kitle iletişimini kullanıyor.
- Bu bağlamda günlük yaşantıda, serbest zamanların değerlendirilmesinde kültürel sektör ve medya çok önemli bir rol üstleniyor.

- Adorno ve Horkheimer tarafından ortaya atılan kültür endüstrisi kavramı; filmler, caz müziği, pop müziği, televizyon, radyo, dergiler, çizgi romanlar, diziler gibi kitlelerin çalışma dışındaki serbest zamanlarında tüketmeleri için hazırlanmış eğlence ürünlerinden oluşuyor.
- Kültür endüstrisi tarafından hazırlanan ürünlerle, çalışma ve serbest zaman çemberindeki izleyicilerin kendilerini huzurlu hissetmeleri ve günlük yaşamda olduğu gibi, çalışma dışında da hiçbir şeyin kötü gitmediği yanılsaması yaratılarak, kendilerini güven içinde hissetmeleri sağlanıyor (Demiray, 2006).

Social Media Landscape

- Sinema ve müzik endüstrisinin küresel pazara yönelik olarak hazırladığı ürünler, TV'den 24 saat yapılan yayınlar reklamlar; moda ve tekstil endüstrisinin tüketime yönelik ürettiği ürünler, tarzlar, akımlar, sanatın insanlar üzerindeki etkileyici gücü sayesinde kitlelere ulaştırılıyor.
- Televizyon ekranlarında, sinema salonlarında ve mağaza vitrinlerinde ithal edilmiş kültür unsurları bulunuyor.
- Son zamanlarda bunlara internet aracılığıyla elektronik medya ve sosyal medya ortamı da güçlü biçimde eklendi.
- Amerikan yapımı ürünler, bir tür kültür ihracatı gerçekleştirir hale geldi.
- Dünyanın her toplumunda bireyler, kendi kültürlerinde bulamadığı birey olmayı, Amerikan kültürünün ürünlerinde aramaktadır ve kendini bu kültürle özdeşleştirmektedir.

The New York Times

Friday, September 9, 2011 Last Update: 3:38 AM ET

Mise à jour à 10h19 - Paris

Le Monde.fr

Abonnez-vous au Monde à partir de 15 € / mois

Recherchez sur Le Monde.fr

Recevez les newsletters gratuites S'identifier

ACTUALITÉS IDÉES SPORT LOISIRS PRATIQUE VOTRE INFO JOURNAL NEWSLETTERS DOSSIERS VOUS LE CLUB

S'abonner au Monde - 15 € / mois

ntvmsnbc

Güncelleme: 13:21 TSi
29 Ağustos, 2011 Pazartesi

İstanbul 30°C / 21°C
değiştir

SİTEYİ FİNLİE

ntvmsnbc'de ara

Haber FOTO VIDEO

Tele vizyonda yeni dönem
Dizi ve filmde dijital restama vize çıktı.

NTV ekranında bayram coşkusu
Özel programları yanı sıra Millî maç da NTV'de olacak.

Personalize Your Weather

Log In With Facebook

og in to see what your friends are having on mylmes.com.
Privacy Policy | What's This?

WHAT'S POPULAR NOW

President Obama's Jobs Speech

Setting Their Hair on Fire

1 hoca sen epylor: ten 46

Banka kasaında

WELT ONLINE

Anmelden | 9. September 2011, 10:25 Uhr

Abo ePaper Shop Newsletter TV-Programm Wetter

Home Politik Meinung Wirtschaft Geld Sport Wissen Gesundheit Panorama Kultur Reise Motor Satire Spiele Marktplatz

In den Nachrichten: Terrorverdacht | US Open | Euro-Krise | Gaby Köster

Ihre Suche

08:41 | KONJUNKTURPAKET

450 Milliarden Dollar – Barack Obamas Ruck-Rede

US-Präsident Obama will die "Job-Maschine" anwerfen. Ein Milliarden-Paket soll den Absturz der Konjunktur und seiner Popularität aufhalten. Von Uwe Schmitt mehr...

Börsen-Bericht: US-Konjunkturprogramm kann Dax helfen

Dossier: Barack Obamas Kampf gegen die Schuldenkrise

10:19 | JAHRESTAG 9/11

USA melden konkrete Hinweise auf Terroranschläge

Der US-Heimatschutz warnt vor Terroranschlägen in New York und Washington. Verdächtige sollen vorhaben, Autos oder Lastwagen mit Sprengstoff detonieren zu lassen. mehr...

NACHRICHTEN-TICKER

- 10:25 Sparauflagen: Griechischer Wirtschaftsminister verlangt mehr Zeit
- 10:11 Karibik: St. Lucia – Luxusurlaub mit gutem Gewissen
- 10:10 Natürlich Lady Gaga – diesmal ganz anders

Natürlich Lady Gaga – diesmal ganz anders

und gar nicht anders

"Oui j'ai demandé à la DCRI haut fonctionnaire" LE MONDE.FR
ndique 100 millions d'utilisateurs NDE.FR
lu monde devrait être offensive et LE MONDE.FR
ec la France sont désormais plus nais, par Charles Rivkin LE

Ana Sayfa | Arşiv | English | Eklér | Alternatif Erişim Yolları | E-İlg

Üye Girişi | Üye Ol | Benim Sayfam

İstanbul: 29°C
29 Ağustos 2011
13:47
[Şehir Gıncelle]

Aranacak Kelime ARA hurriyetoto.com'da 2 el arabada işinizi şansa bırakmayın!

PLANET EKONOMİ SPOR KELEBEK KÜLTÜR - SANAT YAZARLAR WEBTV SAĞLIK TEKNOLOJİ

Hava Durumu Sinema Astroloji Tv Rehberi Piyasalar E-Gazete Canlı Skor En İyi On Mind Foto Galeri Okur Temsilcisi Şansa Oynatın

TSK'nın sitesinden 'terör' de çıktı

Karadeniz'de büyük buluş

Toroğlu'nun bu görüntüleri şoke etti

"0" Saati Kaçırma 11:00 13:00

Emenike'den muhteşem gol Rusya'daki ilk golünü işte böyle attı.

5. Portekizli yolda Beşiktaş Kulübü, Atletico Madridli oyuncuyu borsaya bildirdi.

Beren Saat'i bile geçtim

50 yılda tam 3 bin 500 dönüm büyüdü

Bülent Ersoy

Torun İlgı medeniyetle SON GÜN 19 EYLÜL

Emenike'nin cifte bayram

Teslimat süzlen, takılar kırılmadı!

http://www.hurriyet.com.tr/ekonomi/18602

- Kültürel çeşitlilik, farklı yaşam biçimleri, kapitalist ve kapitalist olmayan üretim, ticaret ve tüketim tarzlarına eşlik eden dil, din ve teknolojik koşullar ile küreselleşmenin temel süreçleri arasındaki ilişki önemlidir.
- Bilgi akışının ulaştığı büyük boyut, milyonlarla ifade edilen turistik insan akışları, yerkürenin bir ucundan öte ucuna ulaşan objeler, metalar ve teknolojiler; hız ve geçicilik gibi özelliklere sahip yeni bir kültürel yorum evresinin başlamasını sağlamıştır.

- Demiray, F. (2006). *Küreselleşmenin Türkiye’de Meydana Getirdiği Sosyo-kültürel Değişikliklerin Günlük Hayattaki İzlerinin 18-25 Yaş arası Gençler Üzerinde Sosyal Antropolojik Açıdan İncelenmesi*. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyal Antropoloji Anabilim Dalı Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- İçli, G. (2001). Küreselleşme ve kültür. *Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 25 (2), 163-172.
- Keyman, E. F. (2000). Globalleşme Söylemleri ve Kimlik Talepleri: Türban Sorununu Anlamak. *Global-Yerel Eksende Türkiye içinde* (s.17-39), *Derleyenler: E.F.Keyman ve A.Y. Sarıbay, İstanbul: Alfa Yayınları*.
- Örnek, S. V. (1971). *Etnoloji Sözlüğü*. Ankara: Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Yayınları.